

Nasjonalt helse- og samhandlingsplan og helsetjenesteforskning

Marianne van der Wel

Helsetjenesteforskningskonferansen 2023

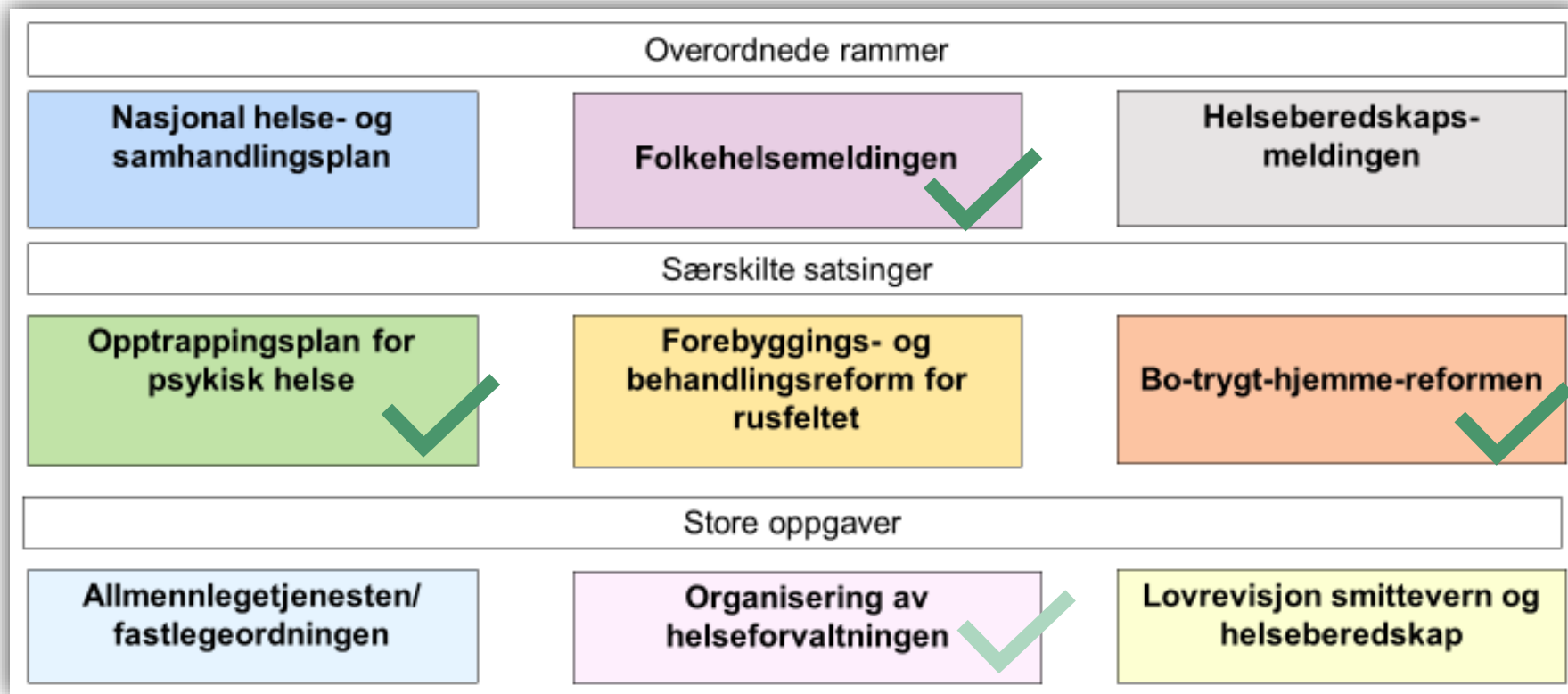
Regjeringens overordnede mål

- God helse og mestring i befolkningen, uavhengig av sosial bakgrunn
- Gode pasientforløp og rask tilgang til tjenester i hele landet
- Helse- og omsorgstjenesten er et attraktivt arbeidssted i et livslangt karriereløp
- Bærekraftig og rettferdig ressursbruk
- Helse- og omsorgssektoren er forberedt i møte med kriser og katastrofer

Prop. 1 S (2023-2024), del I

Regjeringens helse- og omsorgspolitik

«[de tre meldingene]...vil sammen danne rammen for regjeringens helse- og omsorgspolitik og være der initiativer og løsninger samles.»

Prop. 1 S (2022-2023): Del I

- [Distriktsmelding](#)
- [Tillitsreform](#)
- [Forsøkskommuner](#)
- Profesjonsmelding
- Prioriteringsmelding
- Melding om prehospitaler tjenester
- mv.

Nasjonal helse- og samhandlingsplan

Regjeringa har starta arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Planen skal fremmast for Stortinget og vil avløyse Nasjonal helse- og sjukehusplan 2020–2023.

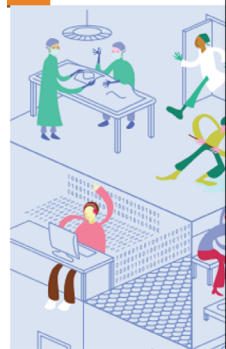
Meldinga skal dekke både den kommunale helse- og omsorgstenesten og spesialisthelsetenesten. Samhandling for å skape gode pasientforløp og likeverdige tenester i heile landet vil vere eit sentralt tema.

Kunnskapsgrunnlag

NOU Norges offentlige utredninger **2023: 4**

Tid for handling

Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

Høring - NOU 2023: 4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

Høring | Dato: 02.02.2023

Helsepersonellkommissjonen har utarbeidet en helhetlig og kunnskapsbasert vurdering av behovene for personell og kompetanse i helse- og omsorgstjenestene frem mot 2040. Den har også foreslått tiltak for å utdanne, rekruttere og beholde kvalifisert personell i hele landet, for å møte utfordringene i helse- og omsorgstjenestene på kort og lang sikt. Helsepersonellkommissjonen la frem sin NOU 2. februar 2023. Helsepersonellkommissjonens utredning, NOU 2023: 4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste, sendes med dette på alminnelig høring.

Status: Under behandling
Høringsfrist: 02.05.2023

NOU Norges offentlige utredninger **2023: 8**

Fellesskapets sykehus

Styring, finansiering, samhandling og ledelse

Høring - NOU 2023: 8 Fellesskapets sykehus. Styring, finansiering, samhandling og ledelse

Høring | Dato: 27.03.2023

Sykehusutvalgets utredning er forankret i Hurdalsplattformen. Utvalget ble bedt om å vurdere erfaringene med dagens styring og organisering av sykehusene og helseforetaksmodellene og foreslå tiltak som kan bidra til effektiv ressursutnyttelse og spesialisthelsetjenester av god og likeverdig kvalitet innenfor en modell med statlig eierskap. Utvalget foreslår blant annet bedre prosesser for å sikre regional, politisk og demokratisk styring av sykehusene og har forslag til endringer i finansieringsordningene.

Status: På høring
Høringsfrist: 30.06.2023

Innspel frå helsefellesskapa

Dato: 31.05.2022

Innspela frå helsefellesskapa er respons på ein invitasjon som blei sendt 21. mai 2022. Innspelene er samla i denne rapporten som omsorgsminister utvikle helsefellesskapa.

Skriftlige innspill

Artikkel | Sist oppdatert: 04.08.2022

Regjeringen har startet arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan som etter planen skal fremmes høsten 2023. Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol inviterer til å gi skriftlige innspill til meldingsarbeidet.

I brevet blei helsefelle langt, kva utfordringar regionale aktørar og o til helsefellesskapa, ha inn innspel.

- Akershus universitets
- Aurskog-Høland komm
- Finnmarkssykehuset i
- Gausdal kommune.pc
- Helse Bergen foretaks
- Helse Fonna HF.pdf
- Helsefellesskap Innlan
- Helsefellesskapet Agd
- Helsefellesskapet i He
- Helsefellesskapet i M
- Helsefellesskapet i n
- Helsefaller.no

[ADHD Norge - Innspill](#) | Artikkel | Sist oppdatert: 12.04.2023

[Aktørnettverket for nas helse- og samhandlings](#)

[A-Jarm - Innspill til Nas](#)

[Alternativ til helsefore samhandlingsplan.pdf](#)

[Apotekforeningen - Inn](#)

[Arbeids- og velferdsdir samhandlingsplan.pdf](#)

[Arbeidsgiverforeninger samhandlingsplan.pdf](#)

[Asker kommune - Innsj](#)

[Astma- og allergiforbu samhandlingsplan.pdf](#)

[Austheim kommune - H](#)

[HelseMidt-N](#)

[Helse Sør-Ø](#)

[Helse Vest R](#)

[HelseOmsor](#)

[IKT-Norge.p](#)

[Kernel.pdf](#)

[Kommunese](#)

Innspill om digitalisering

Regjeringen har startet arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan som etter planen skal fremmes høsten 2023. Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol inviterer til å gi skriftlige innspill til meldingsarbeidet.

Særskilte oppdrag og bestillinger

Oppdrag	Ansvar	Dato	Status	Beskrivelse	
Elektronisk helsekort for gravide	...	12.09.2022	RHF	01.03.2023	"Vi viser videre til arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan der svergerskaps, fødsels- og barseltilbudet er et viktig tema. Vi ønsker derfor en vurdering av behovet og ev. på hvilken måte elektronisk helsekort for gravide kan utvikles til å løse utfordringene mer helhetlig. Det skal legges vekt på en stegvis realisering av løsningen for å redusere risiko og kompleksitet."
Erfaringer fra covid-19-pandemien	...	23.06.2022	RHF	15.12.2022	Foretaksmatet ba de regionale helseforetakene om å: - gi en oppsummering av hvordan samarbeidet mellom kommuner og helseforetak, og mellom kommuner og regionale helseforetak, har vært påvirket av pandemilandsvingen, inkludert de viktigste læringspunktene. Frist for oppdraget er 15. Desember 2022. - gi en oppsummering av erfaringer og læringspunkter knyttet til behovet for fleksibelt kapasitet i møte med slike hendelser, både innad i spesialisthelsetjenesten og mellom kommuner og spesialisthelsetjeneste.
Gode tjenester der folk bor	...	23.06.2022	RHF	15.12.2022	Foretaksmatet ba de regionale helseforetakene om en oppsummering av hvordan det legges til rette for desentralisering av spesialisthelsetjenester. Foretaksmatet ba videre om at dette oppdraget sjekkes ut samtidig med oppdragene fra foretaksmatet 10. januar 2022 om avtalespesialiserer og aktivitet, slik at dette kan sees i sammenheng. Frist for oppdraget er 15. desember 2022. Det innebærer at frist for oppdraget om flytting av elevol skolestet framskyndes.
Gode tjenester der folk bor	...	29.06.2022	HelseDirektoratet	01.10.2022	Departementet ber om innspill fra direktoratet på hva som er de strukturelle forutsetningene for at den kommunale helse- og omsorgstjenesten kan gi gode tjenester der folk bor.
Kartlegging av leverandørmarkedet	...	18.10.2022	01.02.2023	Departementet ber videre om en oppdatert oversikt over: - omfang, innretning og bruk av interkommunalt samarbeid - helsebus, øyeblikkelig hjelp-østgrupper, korttidsklasser og ubenyttede enheter, der det går frem hvilken innretning og bruk de har.	

Utfordringene

- **Behovet for helse- og omsorgstjenester vil øke** utover hva vi kan møte med kun økt bemanning de neste tiårene.
- Fremover vil den knappeste ressursen være **helsepersonell med riktig kompetanse**.
- Den demografiske utviklingen treffer de ulike delene av landet ulikt. Dette skaper utfordringer for prinsippet om et **likeverdig tjenestetilbud**.
- Vi forventer at vi vil leve lenger, og flere vil leve lenge med en eller flere kroniske lidelser.
- Mange pasienter og pårørende opplever en **fragmentert helse- og omsorgstjeneste**. Dette kan ha konsekvenser for pasientsikkerheten og bidra til **dårlig utnyttelse av de samlede ressursene** i helse- og omsorgstjenesten. Regjeringen vil at pasientene skal oppleve et **helhetlig pasientforløp** hvor de ulike delene av helsetjenesten **jobber godt sammen**

Helsetjenesteforskning – hvor går vi?

MÅL

Bærekraftig og attraktiv offentlig
helsetjeneste innenfor en gitt
kostnadsramme

KVALITET

Tilgang til effektiv (kunnskapsbasert) og trygg behandling, helhetlige
pasientforløp og omsorg

Virkemidler

PRIORITERING

Rettferdig, kunnskapsbasert,
personelleffekter

REKRUTTERE OG BEHOLDE HELSEPERSONELL

Oppgavedeling, kompetanseutvikling,
forskning, anerkjennelse, ledelse,
arbeidsforhold, trygghet

SAMHANDLING

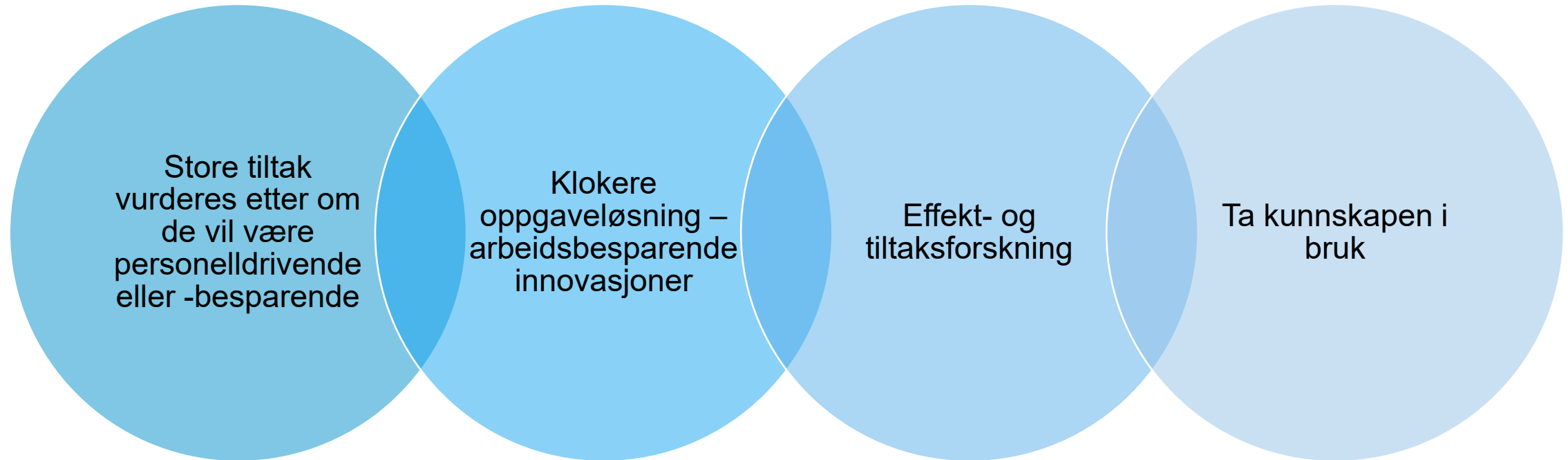
Mellom forvaltningsnivåene,
digitalisering, koordinering

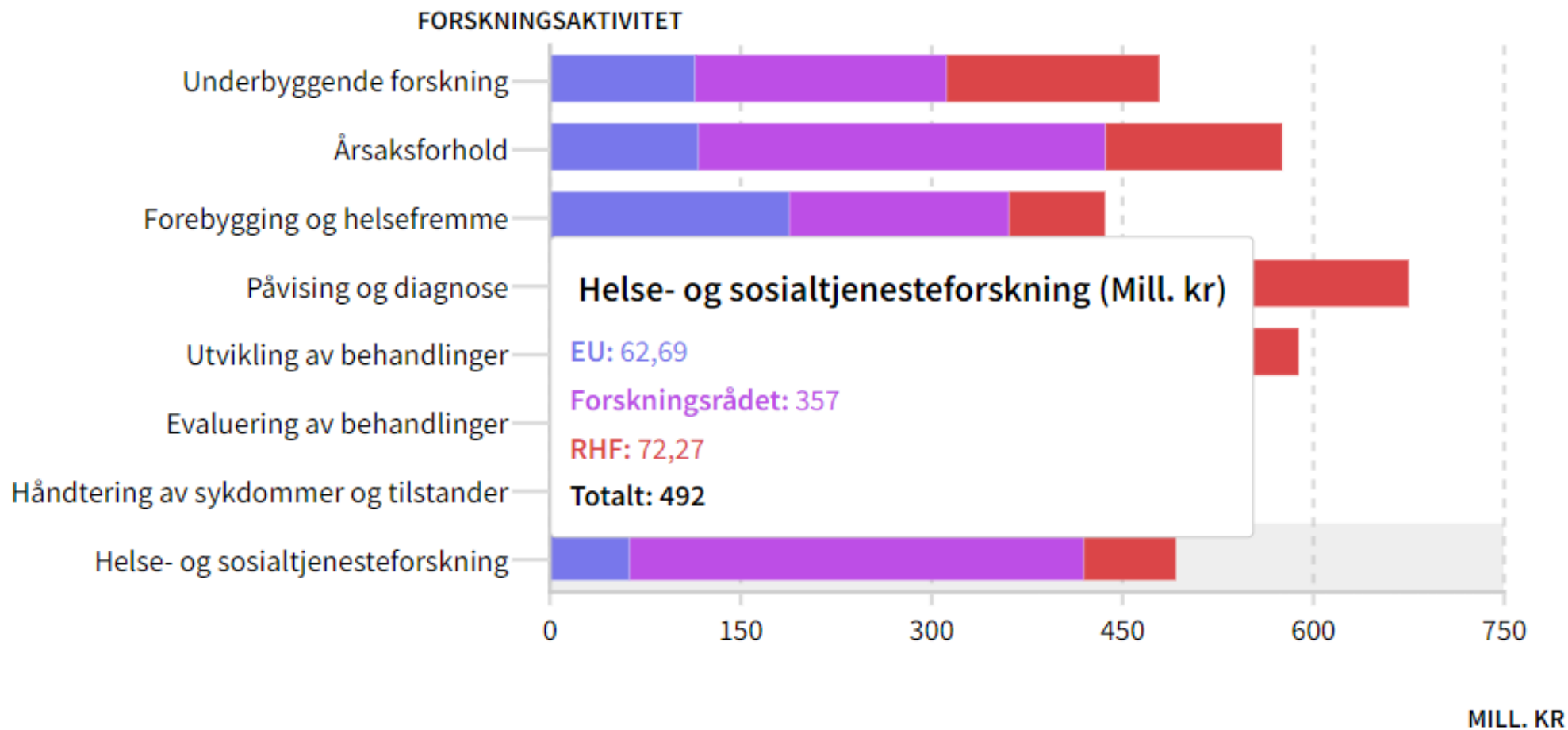
FORSKNING, INNOVASJON OG IMPLEMENTERING

Helsetjenesteforskning- og
innovasjon,
implementeringsforskning, nye
arbeidsformer

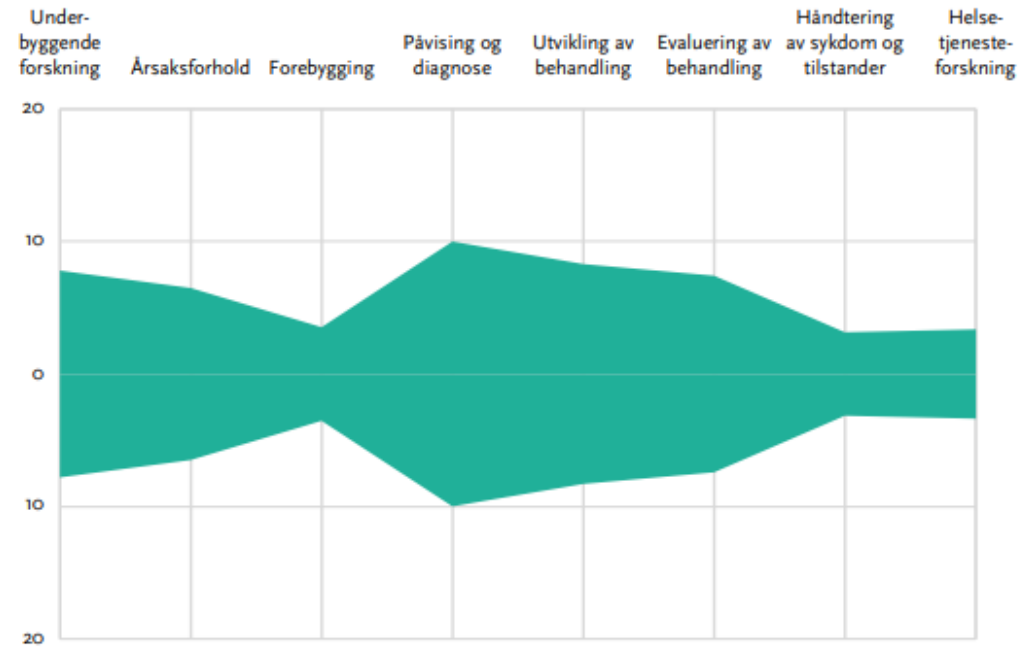

Mulige implikasjoner

Regionale forskningsmidler 2022, fordeling av midler etter forskningsaktivitet

Inklusjon av pasienter i kliniske behandlingsstudier	Andel midler 2022	Millioner kroner
1. Underbyggende forskning	15,6 %	167,1
2. Årsaksforhold	12,9 %	138,8
3. Forebygging	7,0 %	75,4
4. Påvisning og diagnose	20,0 %	214,8
5. Utvikling av behandling	16,6 %	178,3
6. Evaluering av behandling	14,9 %	159,6
7. Håndtering av sykdom og tilstander	6,3 %	67,2
8. Helsetjenesteforskning	6,7 %	72,3
Totalt		1 073,6

Forskningsstrategiske arenaer:

Nasjonalt nettverk for helsetjenesteforskning

HelseOmsorg21-rådet

Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning

Kommunenes strategiske forskningsorgan

Regionale samarbeidsorgan

Kunnskaps/universitetskommuner

Utførere/forskningsmiljø:

Universiteter og høyskoler

FHI mer spisset kunnskapsetat

Helseforetak

Senter for omsorgsforskning

Øvrig instituttsektor
SINTEF, Norce

Kilder til forskningsfinansiering:

Forskningsrådet

Internasjonale kilder

Stiftelser

RHFene

Mange aktører og strategiske arenaer – hvordan oppnår vi mest?

Kunnskapsløft for kommunene

- Satsning på forskning innrettet mot kommunale helse- og omsorgstjenester gjennom NFR
  - Finansiering til etablering av en struktur for forskning og innovasjon for, i og med kommunene gjennom KSF
  - Utvikling av et kunnskapsstøttesystem
- Mer samlet organisering av kompetansesentrene

Prop 1 S (2023-2024)

Revidert nasjonalbudsjett 2023

HelseOmsorg21

ET KUNNSKAPSSYSTEM FOR BEDRE FOLKEHELSE
Nasjonal forsknings- og innovasjonsstrategi
for helse og omsorg

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Meld. St. 5
(2022–2023)
Melding til Stortinget

Langtidsplan for forskning og høyere
utdanning 2023–2032

Nasjonal helse- og
samhandlingsplan
2023

Ta kunnskapen i bruk

- Regjeringen vil:
  - at forskningsbasert kunnskap i større grad gjøres tilgjengelig og tas i bruk
  - styrke grunnlaget for kunnskapsbasert praksis i helse- og omsorgstjenesten
- Helsepersonellkommisjonen anbefaler:
  - å legge til rette for tettere koblinger mellom forskning og praksis
  - et systematisk arbeid for deling og implementering av kunnskap og kompetanse

Brudd i kunnskapsbroene

Implementeringsforskning

- Regjeringen ønsker økt bruk av helsedata i helseforskning, at flere pasienter enkelt finner fram til og kan delta i behandlingsstudier, **effekt- og implementeringsforskning**, forskningsbaserte kvalitetsforbedringsprosjekter og personellbesparende innovasjoner
- Forslag om midler til implementeringsforskning gjennom Forskningsrådet

Samordne mot den internasjonale arenaen

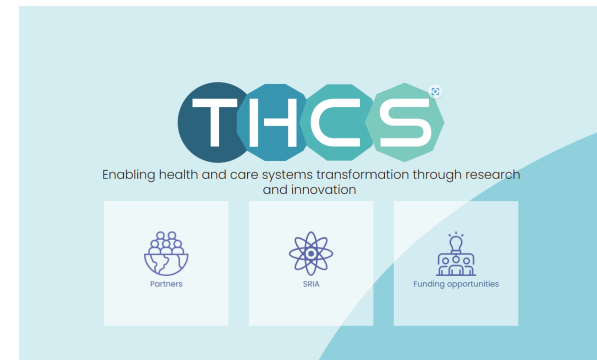

Horisont Europa (HEU)

- Helse er et eget prioritert forsknings- og innovasjonsrområde
- Forskningsrådet er nasjonalt kontaktpunkt og ekspert i HEU
- Det meste av helsetjeneste- og systemforskningen er lagt til THCS-partnerskapet

THCS - European partnership on transforming health and care systems

- Norge ved Forskningsrådet har fra start deltatt aktivt i partnerskapet
- Forskningsrådet har to nasjonale kontaktpunkter (NCP) i partnerskapet
- Partnerskapet skal blant annet ha fokus på implementering og kunnskapsoverføring

Helse- og
omsorgsdepartementet